

מרכז הסרט הישראלי משתדל זה כמה שנים להקנות לחלוקת פרסי האכיות השנתיים שלו גוון חגיגי של אוסקר ישראל. לי, אולי משום שלקולנוע הישראלי חסר עדיין הזוהר של הוליווד, ואולי משום שהמארגנים לא השכילו כל-כך, בעבר, באירגון הטקס עצמו, זה נשאר עדיין אירוע בעל חזרה מוגבלת. אבל השנה, לפחות, הוא מכה גלים, כי הפעם הראשונה, הפרס המוענק הוא במימדים ענקיים — בקנה מידה ישראלי — מימדים שלא היו כמותם.

ואכן, בעקבות נכונותה של חברת עליית להירתם למיבצע, כשהיא מכפילה את הסכומים שמישרדהתעשייההישראלית התכונן להשקיע בו, התקבל פרס ראשי מסחרר, בסך 23 מיליון לירות. תאמינו או לא, זה יותר מכפי שנותנת היום הקרן לעידוד סרטי איכות ישראליים, אחרי בדיקות, מאמצים, ועיניים רבים.

הצלחת השנה. הזוכה המאושר הפעם הוא סרטו של דני וקסמן, חמסין. וכאן מגיעה עוד ספיחה על שכמו של מרכז הסרט, אשר העז דווקא בנושא שר הוא ביקורתי ביותר כלפי הקרן הרשמי של הממשלה, סרט בעל נימה פוליטית חזקה מאוד, שאינה יכולה לשאת תן בעיני מי שרוצה, לדוגמה, להסביר את הקו המדיני של הליכוד בעולם. אמנם הסרט היה ראוי לפרס, אלא שזה כמובן עדיין אינו מספיק. עצם העובדה שהוא גם זכה בו, ראוייה לשבח לא פחות מן הסרט עצמו.

דני וקסמן זכה גם לפרס הבימאי (25 אלף שקל) ובכך הפך לסיפור ההצלחה של השנה. יש בכך, אולי, כדי לרמוז שעוד לא אבדו כל התיקוות של הסרט הישראלי. דבר דומה אפשר לומר על רוב הפרסים האחרים: אמנון סלומון על צילום ונחום היימן על המוסיקה ב" סרט שטרם הוצג (החורף האחרון), אורי גבריאל על המישיח וענת לוברנסקי על העריכה של מתחת לאף, וענת עצמן על

חמדה לוי ויאסין שאוס
הישג מחובר

מישחקה ברחוב ללא מוצא. כל פרס כזה שווה 15 אלף שקל. ושני ציונים-לשבח שאינם נושאים עמם פרס כספי: ליעקב גולדוואסר וחיים מרין על הדיאלוגים ב" סרט מתחת לאף ולאלי תבור ויקי יושע, על הדיאלוגים של רחוב ללא מוצא.

שתי מסקנות: אם הקהל הישראלי הוא קטן מכדי לכסות השקעות בסרט ישראלי, אולי הפרסים האלה יעזרו למלא את החסר, או חלק ממנו. ומסקנה שניה: איכלו הרבה מוצרים של עליית, אולי בשנה הבאה הם ירחיבו את פעילותם בסרטים. שוקולד אולי מוזק לשיניים, אבל במקרה זה, הוא עשוי לעזור ל- קולנוע.

עבודה

שחורה

פולנים בלונדון: ארוחת חג המולד

צריך מחנויות כלבו, משקר לחבריו, ומול העיניים נרקם שילטון של כחש, מירמה ורודנות, שילטון חממית אסון וסופו להתמוטט.

אין הסרט אומר אף פעם שמדובר בתמונה של פולין, הסיפור עומד בפני עצמו כחוויה אנושית מרתקת, ולוא רק בדרך שבה הוא משקף את התייחסות בני המדינות הסוציאליסטיות לחיי המערב ולערכיו. ועם זאת, יש בסרט לקח פוליטי מאלף, ולא רק לפולנים.

שעות גנבות (סטודיו, תל-אביב, אנגליה) — זאת תנובה מיידית, כואבת וגדושה זעם עצור, על אירועי השנה האחרונה בפולין. יחי סקולימובסקי, שכתב וביים את הסרט, מחלק אמנם את זמנו בין ורשה ולונדון, אבל הוא שומר על דרכו הפולני, ולפי עדות הסרט הזה, גם על האופי והזחות הלאומית שלו.

מעשה בארבעה פועלי-בניין מפולין, הנשלחים ללונדון כדי לשפץ שם דירתו של אחד ממכובדי הממשלה בבית, המחזיק דירה בחוץ, ברשיון. יתרונו של פועלים פולנים, העובדים כמובן ללא רשיון באנגליה, שהם עולים הרבה פחות, המרות עליהם גדולה הרבה יותר, והמיקסם של ביקור כמעט גדול כל-כך, שהם מוכנים, לפחות זמנית, לשלם על כך כל מחיר.

העלילה מתרחשת בדצמבר 1982, וכמה ימים אחרי שהארבעה מגיעים ללונדון, פולשים הטנקים לרחובות ורשה, ויארזולסקי שם קץ לחלום של סולידריות. היחיד היודע על כך הוא המנהיג, והחלטתו נחושה: כדי שלא לפגוע במוסר העבודה, ולהשלים אותה בזמן ובתקציב הנתון, הוא אינו מספר מאומה לחבריו. הוא מסת נואשות לשחות בתוך מערבולת חיי המערב הזרים, להתגבר על בעיות כספיות ולשלוט בשלושת חשדנותם הולכת וגוברת. כדי לחסוך ממון, הוא גונב את מה שהוא

נוילחנות דויד

בגולית

פול ניומן: מגלם דמות להפליא

להפליא, בלי שום נסיון הצטעעות או התחנפות לקהל. גם הצלם אנדריי בארטקוביאק (שעשה כבר כמה סרטים עם לומט) מתחיל להיות אמון בזכות עצמו, השולט בנוני החום הכהה בקולנוע, כאילו עשה שיעורים אצל הצירים הוונציאניים.

פסק הדין (דקל, תל-אביב, ארצות-הברית) — עוד מאבק איתנים בין דויד וגולית בנוסח הוליווד: החלש הפעם הוא פרקליט תמים, שמצא עצמו בשולי המיקצוע משום שלא ידע לתמרן במיסדרונות הכוח המושחת של מערכת המישפט בבוסטון. הוא גם שתיין חסר אחריות וחסר סיגנון. בקיצור, מפסידן.

גולית, לעומתו, הוא פרקליט מצליח, בעל משרד שבו עשרות שוליות, פניהם מביעות הערצה, מכינים את כל החומר הדרוש לו לקראת התמודדותו בזירה. כל מי שהוא משהו נמצא בכיסו, מאמצע-התיקשורת ועד לכבוד השופט, ואם לא די בכך, הוא מייצג ענק עוד יותר אדיר ממנו, הכנסיה הקאתולית.

סיוני לומט והתסריטאי שלו, דויד מאמט (מחזאי בזכות עצמו), טורחים מאוד להציג את כל הנתונים האפ- שרים לטובת גולית ולרעת דויד, אך שלחלש יש גם הפעם נשק סודי: שתי עיניים כחולות, שער מאפיר, גיזרה מושלמת, ודמות משובבת נפש, השייכים למול ניומן. ניומן, כידוע, אינו נמנה על המפסידנים. ולכן, כל מאמצייהם של לומט ומאמט, בחלק השני של הסרט, לא זו בלבד שהם ממוקפים למדי, הם גם מיותרים. לזכות ניומן צריך לומר שהוא מגלם את הדמות

תהיי יפה

ותשתקי!

קארול לור: סלט מעניין

של פורי — המשלב ג'אז, קורט וייל, מוסיקה מודרנית ופיזומאות צרפתית בסלט מעניין — מרתקת הרבה יותר מן הנושא (ואכן, היא תופסת את מקומו פעמים רבות). הצד החזותי, שהשראתו אי-שם בין מאגריט ונסיונות הצבע של גודאר, גם הוא ראוי לשבח, וקארול לור, כדרכה, יפה מאוד. מה שחסר, הוא שימוש מוצלח יותר בכל המרכיבים.

פאנטאסיקה (תמו, תל-אביב, קנדה) — זהו סיפור על לחקת בדרנים נודדת, שמעלה הצגה מוסיקלית בערי השדה של קנדה. כוכבת ההצגה היא קארול (הכינה את הממחטות) לור, ומנהל הלחקה, מלחין המוסיקה ומבצעה העיקרי הוא לואיס פורי, חבריה לחיים של הגברת לור, מאז עזבה את בעלה הקודם ג'יל קארל, שהוא הבימאי של הסרט הזה.

במיסגרת העלילה מגייה לחקתם של פורי ולור לעיירה הנתונה לשליטת מיפעל לנייר, המזהם את כל הסביבה, מרעיל את הנוף, וחוף מזה, מפיץ, בעזרת בעליו המוש- חתים, אווירה של ניוון מוסרי חמור. האמנים צריכים להחליט אם הם מצטרפים למאבק נגד אויב הציבור הזה, אם יש להם התחייבויות חברתיות כלשהן, או שמא הם עוסקים רק באמנות לשמה.

כל מה שנוגע לצד הרעיוני של הסרט, הוא נע בין תמימות, שטחיות ויומרות. הוא תוקע את המסר שלו — בעד שיבה לטבע, ונגד הקידמה ההרסנית — בחצוצרות גדולות, שיטרידו אפילו את החרשים משלוותם. מצד שני, כאשר כורכים יחד קידמה, זְחום סביבתי, קאמיטלים, מוסר מושחת, מתירנות מינית ודיאלקטיקה אמנותית, זה דומה יותר לכרזה פוליטית שתולים ברחוב, ולא ליצירה דרמטית. עם זאת, צריך לומר לזכות הסרט, שכמה מפיזמוני